

Dne 7. března 2016

zemřel bratr

Ctibor Vořech

přezdívaný Borek. Narodil se 11. 7. 1921 na Slovensku. Jeho otec byl architekt a pracoval v Bratislavě, kde navrhoval význačné stavby. Uměním se zabývala i Borkova matka, která byla malířkou. Borek se narodil jako slabé dítě. Takové děti se údajně tehdy nejprve nezapisovaly do matriky, protože se za všechno muselo platit. Byl ale pokřtěn a díky zásahu babičky z Moravy byl zapsán i v matrice.

Později rodina přesídlila do Čech, protože otec začal pracovat na projektech v Praze. Byl starostou Umělecké besedy. Navrhoval například první působiště Voskovce a Wericha. Ke Slovensku si Borek uchoval celoživotně kladný vztah. „*Mám slovenskou státní příslušnost,*“ přiznává.

Se skautským hnutím ho seznámil jeho dobrý kamarád skaut - od roku 1933 skautoval již naplno. Vzpomínal na první tábory, které měly velmi nelehké podmínky, co se týče vybavení a zabezpečení. Místo dnešních spacáků například nosili pouze tenké dečky.

V počátcích byl chlapcům velkým vzorem Ernest Thompson Seton a jeho vztah k přírodě. Borek se s ním i osobně setkal. „*Krásně dokázal imitovat jelena,*“ vzpomíná Borek na velkého milovníka přírody. Borek byl členem střediska, které vedl bratr Valla. Byl důstojníkem z povolání a s blížící se hrozbou války zavedl jakousi brannou výchovu. Skauty tak předem připravoval po fyzické i psychické stránce na to, co je čekalo během války. Během války pak se skauty udržoval styky a podporoval je také v boji proti nacismu. Prošel Terezínem a zemřel krátce po válce.

Od roku 1937 vedl Borek společně s bratrem Eymannem vlčata. Vzpomínal, jak jako řadový skaut, kterým byl v jedenáctém oddíle, chtěl stoupat stále výše a k výchově mel blízko. Vedení vlčat se zkušenějším dospělým vůdcem pro něj bylo tedy dobrou příležitostí. „*To byla krásná schůzka a ne konci jsem se jich zeptal, proč nepíšou, a oni mi odpověděli: „Když my ještě neumíme psát.“*“ Z iniciativy Ctibora Vořecha vznikl v roce 1935 roverský kmen. Ačkoli mu v té době bylo teprve 15 a členství bylo neoficiálně povolené od 16 let, dostal se díky tomuto kroku o rok později na lesní školu. Roveři fungovali jako pomocníci bratra Vally při výchově svěřenců k práci proti okupaci. Později ve svých přibližně 16 letech převzal Borek ve středisku vedení 17. oddílu. Jeho členové byli často z židovských rodin a mnoho z nich skončilo v koncentračních táborech. Oddíl se podle svých vzpomínek snažil vést do roku 1945, po kterém se již kvůli jiným povinnostem nemohl vedení věnovat. Během války ale samozřejmě činnost nebyla povolena, vzpomínal, jak v roce 1940 se na táboře v Blatnici staral o táborovou kuchyni, byl tedy i schopným kuchařem. Pro skauty své doby byl známý tím, že jako první přenocoval na „Šlechtickém hřbitově“ ve Stromovce a splnil tak zkoušku odvahy. Během druhé světové války se Borek stejně jako mnoho dalších zapojil do odbojové činnosti. Byl členem štábu Inter v Hannoveru a Odboje české mládeže. Účastnil se bojů již v roce 1938 v jednotce Strážce obrany státu. Jeden ze dvou pluků vedl jeho strýc. V roce 1940 na 1. května skládali vojenskou přísahu.

Díky svému slovenskému původu fungoval Borek jako spojka na Slovensko. Uměl plynule mluvit slovensky a navíc znal i zvyky tamních obyvatel, takže byl zcela nenápadný a ani s celníky neměl žádné problémy. Jezdil na trase Praha – Trenčín. V Praze na hlavním nádraží v pokladně č. 10 předával tajné balíčky svému člověku. To se mu ovšem nedařilo napořád, roku 1942 byl zatčen a vězněn v pracovním táboře v Opavě. Pobyt tam prý nebyl tak strašný, jako mohl být jinde. Dozorci byli slušní a vězně

neuráželi. K přežití mu podle vlastních slov velmi pomohl i skauting. Z tábora se mu podařilo uniknout díky pomoci salesiánů a známého, biskupa Trochty. Borkův otec dělal pro salesiány projekty, takže když se biskup dozvěděl o uvěznění, zasáhl. Pamětník vzpomíná, že mu někdo přišel prostě říct, ať uteče, což se skutečně povedlo.

V roce 1944 se Borek zapojil do Zpravodajské brigády. Patřil k sedmičlenné četě, která plnila různé zvláštní úkoly. Jako důležitou věc zdůrazňoval, že během války nebojovali proti Němcům, ale proti nacismu. „*S Němci jsme měli nejlepší zkušenosti a uznávám je jako národ a máme se od nich co učit.*“ V odbojové skupině měli dokonce také nějaké Němce. Na rozdíl od toho nerad vzpomíná na spolupráci s Poláky, kteří se projevovali jako šovinisté. Ctibor Vořech se osobně účastnil květnového osvobození Pražského hradu - přihlásil se k dobrovolníkům, kteří v několika autech jeli na Hrad. „*Ochranku tam dělali starší muži, ti se ihned vzdali a vzali jsme je do zajetí.*“ V těchto bojích byl zraněn a později byl vyznamenán vojenským a skautských vyznamenáním – Junáckým křížem Za vlast 1939–45. Již v květnu 1945 byl dopisem br. Plajnera jmenován okresním zpravodajem pro Prahu XIX.

Po válce Borek působil půl roku na gymnáziu v České Lípě, učil matematiku a výtvarnou výchovu. Studoval nejprve architekturu, ale závěrečné zkoušky dělal na Pedagogické fakultě UK v Praze. Dostudoval v roce 1946, kdy skládal státní závěrečné zkoušky, které kvůli předmětu výtvarná výchova trvaly čtyři dny. Poté přešel na gymnázium v Chebu. Na této škole se mu velmi líbilo, díky místní atmosféře. Mezi roky 1951 a 1953 působil jako ředitel gymnázia ve Slaném. Dále pak byl po 30 let ústředním inspektorem pro gymnázia. Přednášel také na ČVUT a na bohosloveckých fakultách. Pedagogickému povolání zůstal věrný až do svého odchodu do penze v roce 1993.

Během celého života se Borek nerozloučil ani se skautingem. V Chebu a Plzni založil a vedl skautské oddíly. Ještě v době studií měl na starost skupinu dospívajících roverů. Jako vůdce oddílu byl v roce 1948 zatčen a vězněn v Jáchymově, kde strávil asi půl roku. V roce 1968 na III. skautském sjezdu byl zvolen do Ústřední rady Junáka. Mělo to pro něj velký význam. Vzpomíná na spolupráci také s Václavem Břicháčkem. Jedním z největších úkolů té doby pro ně bylo vypracovat plán jak modernizovat skauting, jak zpracovávat program a hlavně jak získat dostatek vůdců. Nějakou dobu působil Borek také jako zpravodaj pro Prahu 6.

Jako školní zpravodaj se Borek také vždycky nechoval podle daných pravidel. Vyprávěl například, jak měl za úkol vyloučit jednu učitelku, protože se o ní zjistilo, že chodí do kostela. Místo vyloučení jí ale doporučil, aby chodila do kostela vzdálenějšího od místa bydliště, kde ji nikdo nebude znát.

Po převratu v roce 1989 působil Borek na odboru školství a kultury ve vládě. I v pokročilém věku zůstal aktivní literárně a výtvarně. Je autorem povídek a básní. Vydal sbírky skautské poezie *Jen ruky stisk* a *Oblaka a motýli*. Zasadil se o vytvoření pamětní desky skautům v Novém Boru, kteří padli během druhé světové války. Deska byla umístěna na budově Elektrotechnické fakulty ČVUT v pražských Dejvicích a odhalena 24. dubna 2004. Za své zásluhy byl přijat do čestného Svojsíkův oddíl.

Nekrolog

pro SO zpracoval:

Kamzík

